

Výbor Sekcie pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy Literárneho fondu

Cena za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2021

Cena je prejavom verejného uznania za vytvorenie vedeckého alebo odborného diela, ktoré vyšlo v prvom vydaní v uplynulom kalendárnom roku. Udeľuje sa občanovi SR v 5 kategóriách.

V kategórii spoločenských a humanitných vied:

Porota:

doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD., - predseda poroty

Mgr. Róbert Karul, PhD.

doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.

prof. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc.

PhDr. Miroslav Londák, DrSc.

PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc.

za dielo *Bohdan Pavlů – politická biografía 1883 – 1938* (Veda)

Autorke vedeckej historickej biografie zameranej na činnosť významného novinára, literárneho kritika, činiteľa česko-slovenského hnutia v Rusku v r. 1914 – 1917, politického šéfa československých légii a diplomata sa podarilo navrátiť túto osobnosť do historickej pamäte Slovenska a objektívne ju pripomenúť čitateľom na Slovensku i v Čechách. Pracovala s najnovšími publikovanými dokumentmi z ruských archívov i z ďalších archívnych fondov, s dobovými publikáciami a využila aj spomienky a beletriu, aby ponúkla nielen množstvo biografických údajov o Bohdanovi Pavlů, ale aj o vývoji česko-slovenského štátu od jeho vzniku do roku 1938, keď sa jeho život tragicky skončil.

Čestné uznania v kategórii spoločenských a humanitných vied:

Vzhľadom na limitujúci počet ocenení a kvalitnú úroveň prihlásených diel prijali členovia výboru sekcie na návrh porotcov kategórie spoločenských a humanitných vied výnimočné uznesenie udeliť čestné uznanie bez finančnej odmeny 4 dielam navrhnutým na ocenenie v kategórii spoločenských a humanitných vied:

doc. PhDr. Zvonko Taneski, PhD., za dielo *Poetika dislokácie*

prof. PhDr. Miloš Mistrík, DrSc., za dielo *Rytmika. Hellerau a Jaques-Dalcroze*,

Michal Kšiňan, PhD., za dielo *Milan Rastislav Štefánik (Muž, ktorý sa rozprával s hviezdami)*

PhDr. Zora Mintalová Zubercová za dielo *Ako sme kedysi žili*

V kategórii biologických a lekárskeých vied:

Porota:

prof. PharmDr. Daniela Ježová, DrSc., - predsedníčka poroty.
prof. MUDr. Fedor Čiampor, DrSc.
prof. MUDr. Igor Šulla, DrSc.
prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.

doc. MUDr. Katarína Gazdíkova, PhD., MHA, MPH, a kolektív
za dielo **Všeobecné lekárstvo** (Solen)

Všeobecní lekári prichádzajú do styku s množstvom pacientov, a tak na rozpoznanie choroby a jej liečbu potrebujú dobré znalosti v odbore. Kniha autorského kolektívu významných odborníkov z jednotlivých oblastí medicíny je veľmi praktická, aktuálna a zároveň potrebná v ponuke odbornej literatúry určenej pre všeobecných lekárov. Vychádza z bohatých teoretických a klinických skúseností autorov a nadväzuje na tradície nášho zdravotníctva. Mimoriadne cenné sú kapitoly v špeciálnej časti, ktoré obsahujú poznatky a skúsenosti s diagnostikou vybraných ochorení. Prípadové štúdie v knihe sú v ambulancii praktického lekára pomocou v konkrétnych situáciách s pacientom.

V kategórii encyklopedických vied, slovníkovej literatúry a vedy o architektúre:

Porota:

prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc., - predseda poroty
prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.
doc. RNDr. Ivan Červeň, CSc.

Mgr. Katarína Balleková, PhD., , Mgr. Ľubica Dvornická, prom. fil. Adriana Ferenčíková, CSc.,
Mgr. Martin Chochol, PhD., doc. Mgr. Gabriela Múcsková, PhD., Mgr. Patrícia Ráczová, PaedDr.
Miloslav Smatana, CSc., PhDr. Dagmar Šimunová
za dielo **Slovník slovenských nářečí III. zv. P – R** (Veda)

Kolektívna práca popredných slovenských lingvistov nadväzuje na predchádzajúce dva zväzky slovníka a obsahuje menšiu časť hesiel na písmeno P a všetky heslá na písmeno R. Celkovo 10 678 abecedne radených hesiel je viazaných na konkrétnu lokalitu, a teda aj k miestnemu dialektu alebo nárečovému areálu. Mapujú premenlivosť slovenského jazyka, život, kultúru a zvyky našich predkov, ktoré sa neustále menia alebo vytrácajú do zabudnutia. Pomôckou pre čitateľa je názorná praktická záložka s dvoma mapkami nárečových oblastí.

V kategórii prírodných vied a vied o Zemi a vesmíre:

Porota:

RNDr. Pavol Siman, PhD., - predseda poroty
prof. RNDr. Karol Marhold, DrSc.
RNDr. Alžbeta Darolová, CSc.

doc. RNDr. Rudolf Šoltés, CSc., doc. Mgr. Katarína Mišíková, PhD., RNDr. Ján Kliment, CSc.,
RNDr. Daniel Dítě, PhD., Ing. Zuzana Homolová, PhD., Ing. Marta Mútňanová

za dielo **Atlas machorastov Slovenska** (Veda)

Ide o originálne dielo, zapĺňajúce citeľnú medzeru v prezentácii machorastov vyskytujúcich sa na Slovensku. Posledná takáto vedecká publikácia vyšla už pred 62 rokmi ako kľúč na určovanie machorastov Česko-Slovenska. Autori zahrnuli do knihy 201 z 930 druhov zaznamenaných na našom území. Nie sú to len bežné machorasty, ale aj vzácnejšie druhy, doplnené fotografiou a perovkou, stručným popisom, ekologickou a fytoecenologickou charakteristikou. Dá sa teda predpokladať, že atlas bude užitočnou príručkou pre profesionálnych i amatérskych botanikov aj nenahraditeľnou pomôckou pre študentov botaniky.

V kategórii technických a matematických vied:

Porota:

doc. dr. Tomáš Plachetka - predseda poroty

doc. Ing. Jozef Dický, PhD.

doc. RNDr. Mária Bohdalová, PhD.

prof. Mgr. Štefan Beňuš, PhD.

za dielo **Investigating Spoken English – A practical Guide to Phonetics and Phonology Using Praat** (Palgrave Macmillan)

Táto praktická príručka vedie čitateľa formou cvičení s odborným komentárom k vlastnému výskumu hovorenej angličtiny. Môže byť užitočná predovšetkým pre lingvistov a vývojárov softvéru pre rozoznávanie reči, ale aj pre širšie anglicky hovoriace publikum. Nabáda k systematickému pozorovaniu fenoménov, ktoré patria do aktívnej oblasti fonetiky a fonológie a k porozumeniu odbornej terminológii a notácií. Kniha sa od mnohých iných podobných publikácií o výslovnosti odlišuje tým, že pri analýze reči používa, presnejšie učí správne používať, počítačový program Praat, ktorý je špecializovaný na prácu so zvukovými nahrávkami anglickej reči. Okrem softvéru autor využíva na objasnenie fyziologických procesov pri tvorbe reči MRI snímky hlavy a hrdla.

Prémie za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2021

V kategórii spoločenských a humanitných vied:

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Chovanec, CSc.

za dielo **Ústavné právo a Ústava Slovenskej republiky** (Matica slovenská)

Aurel Hrabušický, Silvia Ilečková

za dielo **Karol Ondreička** (Slovart)

V kategórii biologických a lekárskech vied:

prof. MUDr. Mgr. Miloš Jaseňák, PhD, MBA, Dott. Ric., MHA, MUDr. Ingrid Urbančíková, PhD., MPH, MUDr. Radovan Košturiak, PhD.

za dielo **Vademékum očkovania proti Covid-19** (A-medi Management)

doc. MUDr. Ladislav Kužela, PhD., MPH, Mgr. Zuzana Čižmáriková, PhD., MPH

za dielo **Zdravé črevo a trávenie – Mýty versus fakty** (Ikar)

V kategórii encyklopedických vied, slovníkovej literatúry a vedy o architektúre:

doc. PhDr. Jaroslav Džoganík, CSc., doc. Mychajlo Syrochman
za dielo **Stratené skvosty lemkovskej architektúry** (Tlačiareň Svidnícka pre Rusínsku
ukrajinskú iniciatívu)

prof. Ing. Viktor Milata, DrSc., a kolektív
za dielo **Chemický priemysel v zrkadle dejín Slovenska** (12 zv., Spektrum STU)

V kategórii prírodných vied a vied o Zemi a vesmíre:

prof. RNDr. Karel Šťastný, CSc., RNDr Anton Krištín, DrSc.
za dielo **Vtáky Česka a Slovenska** (Ottovo nakladatelství)

V kategórii technických a matematických vied:

prof. Dr. Ing. Martin Decký, Ing. Walter Scherfel, doc. Ing. Eva Remišová, PhD., doc. Ing. Juraj
Šrámek, PhD., doc. Ing. Katarína Zgútová, PhD., Ing. Jozef Vangel, CSc., Ing. Juraj Plesník
za dielo **Trvaloudržiteľné materiály a technológie výstavby vozoviek a spevnení
dopravných plôch** (EDIS, Žilinská univerzita v Žiline)

doc. Ing. Mária Hudáková, PhD., doc. Ing. Katarína Buganová, PhD., doc. Mgr. Vladimír T. Míka,
PhD., Ing. Matej Masár, PhD.
za dielo **Integrovaný systém manažmentu rizík v podniku** (EDIS, Žilinská univerzita
v Žiline)